

ĆWICZENIE

Ćwiczenie na geografie „Co może zyskać Europa dzięki migracjom?”

**W RAMACH PROGRAMU:
„Globalna szkoła. Razem o migracjach”**

Ćwiczenie na geografie

Co może zyskać Europa dzięki migracjom?

W RAMACH PROGRAMU:
„Globalna szkoła. Razem o migracjach”

Michał Szczepanik

W wyniku zbrojnej agresji Rosji na Ukrainę doświadczamy zjawiska migracji na skalę niespotykaną w Polsce od połowy XX wieku. Jest to niewątpliwie ogromne wyzwanie dla państw i społeczeństw przyjmujących, ale także okazja do ich rozwoju i kulturowego wzbogacenia.

Europa, podobnie jak inne kontynenty, kształtowała się i nadal kształtuje pod wpływem ruchów migracyjnych. Dzięki ćwiczeniom uczennice i uczniowie uświadomią sobie, czym jest zjawisko migracji oraz dowiedzą się, jakie korzyści mogą z niej płynąć dla państw i społeczeństw w Europie. Scenariusz może być inspiracją do dyskusji o obawach uczniów i uczennic związanych ze zjawiskiem migracji.

30–45 minut

szkoła podstawowa klasa 6

geografia

PYTANIE KLUCZOWE:

Co zyskują kraje przyjmujące migrantów i migrantki?

CELE ZAJĘĆ DLA NAUCZYCIELA, NAUCZYCIELKI:

- wskazanie głównych przyczyn i skutków starzenia się społeczeństw
- wyjaśnienie przyczyn i konsekwencji zróżnicowania demograficznego ludności Europy
- określenie społeczno-ekonomicznych i kulturowych konsekwencji migracji na obszarze Europy

CELE I KRYTERIA W JĘZYKU UCZNIĄ, UCZENNICY:

dowiesz się, jakie są lub mogą być pozytywne konsekwencje migracji z perspektywy kraju przyjmującego

KRYTERIA SUKCESU:

- wyjaśnisz pojęcie migracji
- wskażesz co najmniej dwie przyczyny starzenia się społeczeństw i wymienisz tego konsekwencje
- wyjaśnisz przyczyny i konsekwencje zróżnicowania demograficznego Europy
- określisz społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy

MATERIAŁY I ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Grafika *Struktura wieku ludności na kontynentach w 2010 r.*
- Załącznik nr 2 – Karta pracy
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Migracje na świecie*, <https://zpe.gov.pl/a/migracje-na-swiecie/D4X1erTxJ>
- Film: *Jakie są przyczyny migracji? Materiał edukacyjny*, Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://youtu.be/mdpcDCnNW5M>
- Materiał dla nauczyciela, nauczycielki: M. Górczyńska, *Polska jako kraj imigracji – kto i w jakim celu przyjeżdża do Polski?*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2020, https://globalna.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2021/10/polska_jako_kraj_imigracji.pdf
- Strona internetowa Urzędu do Spraw Cudzoziemców: <https://www.gov.pl/web/udsc>
- Baza danych o imigrantach i imigrantkach w Polsce: Mapy i dane statystyczne. Imigranci i służby migracyjne Polski, <https://migracje.gov.pl/statystyki/zakres/polska>
- Komputer, projektor multimedialny

PODSTAWA PROGRAMOWA:

VII. Geografia Europy: położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; zróżnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw; największe europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej
Uczeń:

7) wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zróżnicowania demograficznego ludności Europy;

8) ocenia społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy.

Przebieg zajęć:

2 minuty

1. Zapisz na tablicy pytanie kluczowe: Co zyskują kraje przyjmujące migrantów i migrantki? Poproś, by uczennice i uczniowie zastanowili się nad odpowiedzią, przeznacz na to minutę, następnie zbierz ich odpowiedzi. Poinformuj, że na tym etapie zbieracie propozycje odpowiedzi, nie oceniając ich. Dopowiedz, że na tym etapie nie mówimy o trudnościach, które także są zauważalne.

4 minuty

2. Wyświetl grafikę z załącznika nr 1 (<https://tiny.pl/9n4z5>), poproś, aby uczennice i uczniowie zastanowili się w parach, jakie mogą być przyczyny i konsekwencje zróżnicowania wiekowego w Europie na tle innych kontynentów. Na tę rozmowę przeznacz 4 minuty. Poproś, by jedna z osób notowała wnioski w zeszytach. Poproś chętne osoby o zaprezentowanie wniosków.

2 minuty

3. Następnie wyjaśnij, że ludność Europy znajduje się w stanie starości demograficznej, o czym świadczy mała liczba rodzących się dzieci i wydłużanie się przeciętnego czasu życia Europejczyków i Europejki. Poproś, aby uczennice i uczniowie zastanowili się indywidualnie, jakie mogą być konsekwencje starzenia się społeczeństw. Zbierz ich opinie.

 6 minut

4. Zapytaj uczennice i uczniów, czy wiedzą, czym jest migracja. Zastosuj technikę „Partnerzy do rozmowy”: jedna osoba w parze odpowiada na pytanie, druga tylko słucha, po minucie następuje zamiana ról – teraz osoba, która mówiła, słucha przez minutę wypowiedzi koleżanki/kolegi. Przedstaw definicję migracji, a następnie zapytaj, czy jest ona podobna do tych, które pojawiły się w czasie rozmowy w parze.

Migracje ludności to całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności. Zjawisko to można kategoryzować pod kątem czasu trwania (stałe, sezonowe), obszaru przemieszczania się ludności (wewnętrzne, zewnętrzne), przyczyn (np. polityczne, ze względu na prześladowania, zarobkowe, rodzinne, osobiste) oraz sposobów organizacji przemieszczania (dobrowolne – przymusowe, indywidualne – grupowe, udokumentowane – nieudokumentowane).

Zwróć także uwagę uczniów, że istnieją także takie pojęcia jak uchodźstwo, imigracja czy emigracja.

- uchodźstwo to rodzaj migracji przymusowej osób, które na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej zmuszone były opuścić kraj pochodzenia oraz które z powodu tych obaw nie mogą lub nie chcą korzystać z ochrony swojego kraju. Uchodźcy uciekają przed prześladowaniami powstającymi, m.in. w wyniku wojen, rewolucji czy czystek etnicznych.
- emigracja to wyjazd z kraju pochodzenia do innego państwa
- imigracja to przyjazd do kraju innego niż kraj pochodzenia.

Po więcej definicji pojęć związanych z migracjami sięgnij:

<http://uchodzcy.info/infos/pojecia-i-definicje/>

 4 minuty

Poproś, aby uczennice i uczniowie określili, jakie są przyczyny migracji.

Badaczka Nassim Majidi wyróżnia trzy grupy najczęstszych przyczyn migracji na świecie:

- konflikty wojenne międzynarodowe, regionalne i domowe
- brak stabilności politycznej, z którym wiążą się represje, brak swobody zrzeszania się, wolności wyznania i prasy itd.
- problemy ekonomiczne, inflacja, bezrobocie, ubóstwo.

 12 minut

5. Podziel uczennice i uczniów na czteroosobowe grupy. Rozdaj grupom kartę pracy (załącznik nr 2) i poproś, aby uzupełnili „rybi szkielet”. Niech na wszystkich poziomych liniach niech zapiszą korzyść płynącą z migracji ludzi dla kraju przyjmującego. Wykonując to zadanie, klasa może się skupić na migracji Ukrainek i Ukraińców do Polski, której przyczyną jest wywołana w Ukrainie przez Rosję wojna. Jedna kategoria przyczyn nie została na schemacie określona („inne”) – jeśli grupa uważa, że istnieje dodatkowa korzyść z migracji, może ją tam wpisać. Przeznacz na to zadanie 12 minut. Następnie poproś kilka grup o odczytanie zapisanych informacji. Każda grupa odczytuje korzyści w jednym obszarze, reszta klasy uzupełnia wypowiedź. Na koniec zapytaj, czy któraś z grup uzupełniła kategorię „inne”. Jeśli tak, poproś o zaprezentowanie jej propozycji.

2 minuty

6. Wróć do pytania kluczowego, poproś chętne osoby o udzielenie odpowiedzi.

2 minuty

7. Poproś uczennice i uczniów o sformułowanie refleksji dotyczącej zadań, które wykonali. W tym celu zadaj im pytanie: Co na temat korzyści z migracji mogą powiedzieć innej osobie?

8. Przekaż uczennicom i uczniom link do filmu *Jakie są przyczyny migracji?* Materiał edukacyjny Centrum Edukacji Obywatelskiej z prośbą o obejrzenie go w domu: <https://youtu.be/mdpcDCnNW5M>.

Więcej materiałów na stronie internetowej programu: www.globalna.ceo.org.pl

Materiał powstał w 2022 roku ramach projektu „Globalna szkoła. Razem z migracjami”, który jest częścią przedsięwzięcia „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekty współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej oraz w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów/autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Unii Europejskiej. www.gov.pl/polskapomoc

„I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” jest częścią programu DEAR (The European Commission’s Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Poprzez finansowanie programów takich jak „I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”, DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in. wolność, demokrację, praworządność oraz umożliwia obywatelom i obywatelkom Europy włączenie się w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia zrozumienia i zaangażowania Europejki i Europejczyków w kreowanie pozytywnych zmiany społecznych zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10,
00-666 Warszawa
www.ceo.org.pl

Warszawa 2022

Autor: Michał Szczepanik

Redakcja merytoryczna: Katarzyna Dzieciołowska, Sylwia Domagała

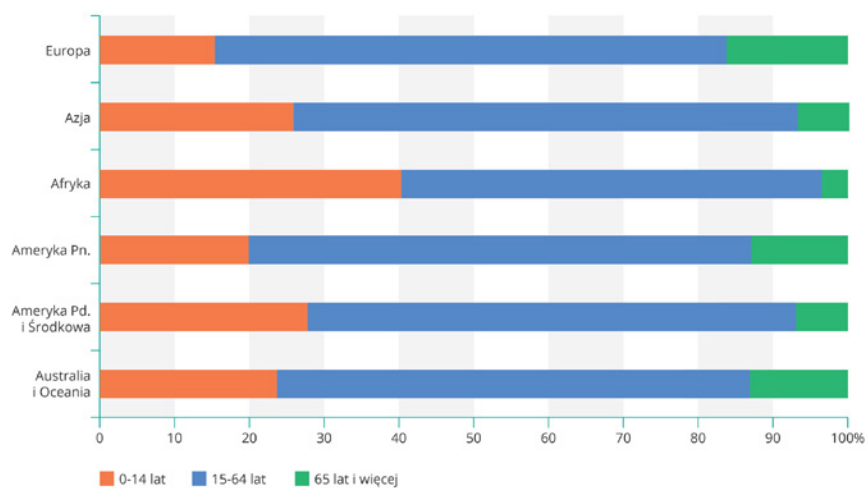
Redakcja językowa i korekta: Justyna Yiğitler

Projekt graficzny i skład: RZECZYOBRAZKOWE

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2022. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i posiadaczach praw.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Materiał pomocniczy: Grafika Struktura wieku ludności na kontynentach w 2010 r.

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Zróżnicowanie ludnościowe i kulturowe współczesnej Europy*, <https://zpe.gov.pl/a/zroznicowanie-ludnosciowe-i-kulturowe-wspolczesnej-europy/DXyq6516U>.

ZAŁĄCZNIK NR 2

Karta pracy

